

תובעים: תובע 1 תובע 2
נתבעים: נתבעת 1. נתבע 2

פסק דין

1. רקע משפטי

הצדדים באו לפני בית הדין, חתמו בקנין על שטר בוררות, טענו את טענותיהם והציגו את ראיותיהם.

התובעים תבעו מתחילה הן את הנתבעת 1 והן את הנתבע 2. בדיון הראשון שהתקיים בפני בית הדין הציגו הצדדים את עמדותיהם לגבי מחויבות הנתבע 2 להשתתף בתהליך. בית הדין הבהיר לצדדים את עמדתו שרק בית המשפט יכול לחייב את הנתבע 2 להשתתף בבוררות.

בהסכמת הצדדים החל הליך בין התובעים לנתבעת 1 בלבד, תוך שהובהר שבמידה שבית המשפט יחייב את הנתבע 2 להצטרף להליך, הוא יצורף. עד לסיום ההליכים לא הוגש מסמך כזה מבית המשפט. החתימה על שטר הבוררות היא רק מצד התובעים והנתבעת 1.

הנתבעת ביקשה להביא עדים כדי לאמת את גירסתה. בית הדין הציג מועדים להבאת העדים. הנתבעת ביטלה דיונים סמוך למועדים בטענות שונות ומשונות וללא אסמכתאות, וכן בטענות שלא יצרה עדיין קשר עם העדים. כמו כן הנתבעת נמנעה מלאשר או מלהגיב על הצעת מועדי דיון. השתלשלות המאורעות מפורטת בהחלטות בית הדין.

לאחר מספר רב של מועדים מוצעים שלא נענו ע"י הנתבעת, בית הדין נתן החלטה על הגשת סיכומים. הנתבעת לא הגישה התנגדות להחלטה והתובעים הגישו את סיכומיהם. הנתבעת נמנעה מלהגיש סיכומים, ואחר תום המועד האחרון להגשת הסיכומים, הגישה בקשה שלא לתת פסק דין ולצרף תובעים נוספים לתביעה כדי למנוע העדפת נושים. בית הדין דחה את הבקשה בהחלטה מנומקת.

2. עובדות מוסכמות

ביום 8.7.2000 נחתם בין התובעים לבין הנתבעת 1 הסכם הלואה. ע"פ ההסכם התובעים העבירו 1,200,000 ₪ לנתבעת. ע"פ ההסכם הנתבעת אמורה להלוות את

בפני הרב חיים והב אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב שלום חי מרחבי חב"ד

הסכום לחב' א. עבור השתתפות בפרויקט. התובעים היו אמורים לקבל ריבית לכל אורך התקופה ולבסוף לקבל את כספם חזרה.

ע"פ ההסכם היתה הנתבעת צריכה להעביר לתובעים כתב המחאת זכויות, וכן בטחונות שניתנו לנתבעת ע"י חברת א., אך הם לא הועברו.

כמו כן היה צריך להירשם שעבוד לטובת התובעים במניות הנתבעת, ולא נרשם.

כמו כן ע"פ ההסכם הנתבעת היתה צריכה לספק לתובעים צ'ק ביטחון, והוא לא סופק.

בתאריך 25.10.22 פנו התובעים במכתב בו דרשו לבטל את ההלוואה ולהשיב את הקרן תוך 7 ימים, או במידה שיתוקנו ההפרות, תוך 3 חודשים.

בתאריך 3.11.22 השיבה הנתבעת כי התובעים ידעו כי ההלוואה ניתנת לא. וכי יש בה סיכונים, והכסף יושב רק אחרי השגת הכסף מא..

התובעים השיבו במכתב ביום 6.11.22. התובעים המשיכו לעמוד על דרישותיהם.

התובעים הציגו טענות שונות המוכיחות לדבריהם כי ההסכם היה ישיר בין התובעים לבין הנתבעת, וחב' א. לא היתה צד להסכם.

ע"פ הסכם ההלוואה התחייבה הנתבעת לשלם לתובעים ריבית שנתית בשיעור של 10% מסך ההלוואה, ובסה"כ 120,000 ₪ לשנה. בכל רבעון היה אמור להיות מועבר רבע מהסכום לתובעים.

עד לחודש 06/22 העבירה הנתבעת מדי רבעון 25,500 ₪ (במקום 30,000 לפי ההתחייבות המקורית, וללא חשבונית על ניכוי מס במקור), אולם משם ואילך, מהרבעון השלישי של שנת 22, לא העבירה הנתבעת את הריבית לתובעים.

התובעים פנו לבית המשפט והטילו עיקולים על נכסי הנתבעת בגובה סכום הקרן. בסופו של הליך בתאריך 12.06.23 השיבה הנתבעת את הקרן בסך 1,200,000 ₪ לתובעים.

3. טענות התובעים

- א. התובעים דורשים ריבית על 11 חודשים עד להשבת כספם (מיולי 22 עד יולי 23), בסך 110,000 ₪.
- ב. התובעים דורשים עוד 36,000 ₪ בגין החסר בהעברת הריבית לנתבעים בשנתיים הראשונות לחוזה (4,500 ₪ לרבעון כפול 8).
- ג. לטענת התובעים נגמרה להם עוגמת נפש רבה כאשר בתחילה טענה הנתבעת שכספי ההשקעה ירדו לטמיון, על עוגמת הנפש דורשים התובעים 50,000 ₪.
- ד. בגין הוצאות משפט דורשים התובעים 125,417 ₪ לפני מע"מ.

4. טענות הנתבעת

הנתבעת טוענת כי מדברי התובעים בפרוטוקול הדיון עולה כי אינם תובעים אלא את הקרן ואין להם שום תביעה מעבר לכך. לא הוצגו חשבוניות על הוצאות המשפט תביעת הריבית היא בגדר חוזר וטוען אחרי שיצא מבית הדין התובעים מחלו על הריבית בכך שתבעו רק את הקרן. הנתבעת הסתמכה על דברי התובעים שאינם תובעים את הקרן ונתנה להם עדיפות על נושים אחרים. הנתבעת הסתמכה על דברי התובעים וויתרה בגין כך על סכומים של מיליונים לקבוצת א.. הצגת מצג כדי להשיג פשרה, ולאחר מכן העלאת טענות חדשות, מטילה אחריות לכך על התובעים שהציגו את מצג השווא. במסגרת זו לא נעסוק בטענות הנתבעת על תביעת הקרן, כיון שנושא זה אינו רלוונטי, ורא' להלן.

5. דיון והכרעה

- א. הנתבעת תשלם לתובעים את דמי הריבית בסך 110,000 ₪.
- ב. הנתבעת תשלם לתובעים את הפרשי הריבית מהתקופה הראשונה בסך 36,000 ₪.
- ג. הנתבעת תשלם לתובעים הוצאות משפט בסך 5,000 ש"ח בתוספת מע"מ.
- ד. שאר התביעות נדחות.

6. ריבית

תיקון כתב התביעה- התובעים ביקשו לתקן את כתב התביעה ולתבוע את הריבית. הנתבעת הגישה כתב התנגדות לתיקון כתב התביעה. הנתבעת הצביעה על שלושה מקומות בפרוטוקול הדיון בו נראה שהתובעים מחלו על הריבית. אמנם בשני המקומות הראשונים הוזכר רק שהתובעים דורשים את הקרן ולא היתה שום משמעות לויתור על דבר נוסף. בציטוט השלישי (דף 8 שו' 6-7) כתוב **שיש לנו ענין לקבל רק את הקרן**, אך הדברים באים כמענה לשאלה האם התובעים עומדים על דרישתם לקבל את הביטחונות, ועל כך השיבו התובעים כי הביטחונות נועדו להבנתם עבור הקרן בלבד.

עצם אי תביעת הריבית בהגשת התביעה, אינה הוכחה למחילה. לגבי התיישנות כתבו הפוסקים (ע"י חו"מ ס"י סא ס"ט) שאין התיישנות בהלכה כי יכולים להיות טעמים שונים לסיבת אי התביעה בזמנה. בנידונינו, עד החזרת הסכום כולו לא היה ידוע סכום הריבית הנתבע. ב"כ התובעים אמנם הודה שלכתחילה בכוונתם היה

בפני הרב חיים והב אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב שלום חי מרחבי חב"ד

לתבוע רק את הקרן ולא את הריבית (פרו' דיון כד תמוז תשפ"ד 30.07.24), אך נימק זאת שאז עדיין לא הצטברה ריבית משמעותית, היו גם הוצאות גדולות בהליך ונגרמה לתובעים עוגמת נפש רבה כאשר תקופה ארוכה לא היה ברור אם יקבלו את כספם חזרה. ב"כ הנתבעת העיר על כך שגם בשלב מאוחר יותר, בינואר, עדיין היו התובעים מוכנים להסתפק בקרן, אך ב"כ הנתבעת השיב שההסכמה היתה אילו הקרן היתה מתקבלת מכח הפשרה. בפועל הוצרכו התובעים להליך משפטי ועיקולים כדי לקבל את הקרן. הקרן התקבלה כתוצאה מההליך המשפטי והעיקול ולא כתוצאה מפשרה.

טענת הנתבעת כי תביעת הריבית היא חוזר וטוען, נשענת על ההנחה שבתביעת הקרן מחלו התובעים את הריבית. אמנם כפי שהתבאר, אין הוכחה מעיכוב תביעת הריבית למחילה וממילא אין כאן חזרה מפטור לחיוב.

הנתבעת טענה כי בגלל הויתור של התובעים על הריבית, נתנה להם עדיפות על פני נושים אחרים. אמנם גם טענה זו דינה להידחות. הנתבעת לא טרחה להחתים את התובעים על העדר תביעות נוספות. הסכמת הנתבעת להעביר לתובעים את הקרן, באה לאחר עיקול הקרן. באותו זמן ככל הנראה לא היו תביעות של נושים נוספים, או שהיו נכסים אחרים לעקל עבורם. עובדה היא שהרשויות שחררו את העיקול לטובת התובעים.

טענת הנתבעת שהפסידה מיליונים מול קבוצת א. כדי שתוכל לפרוע לתובעים, אינה מסתברת. לא הוצגה שום הוכחה להודעה על ויתור הריבית מצד התובעים וגם לא נטען שהיתה הודעה מפורשת כזו. לכן רשאים התובעים לתקן את כתב התביעה.

גובה הריבית - לדברי התובעים לא הועברה ריבית מחודש 07/22, וזאת עד לקבלת הקרן בתאריך 12.06.23. בגין זאת דורשים התובעים 110,000 ₪. הנתבעת לא הכחישה את הנתונים.

בהסכם נאמר שעל ריבית לשנה תשולם ריבית בסך 120,000 ₪. התובעים דרשו 110,000 ₪, ובעצם קיזוז של חודש שלם. לפי התאריכים שלפנינו היה ניתן לתבוע מעט יותר, ואולם לא ניתן לחייב יותר מדרישת התובעים, ע"י חו"מ סי' יז.

בהסכם ישנה הסתייגות שככל שהתובעים יפסיקו את ההלוואה קודם מועד הפירעון, על שנה שטרם נשלמה תשולם ריבית בסך 3.5% בלבד (ולא 10% כמשולם על שנה שלימה). לפי"ז בנידו"ד היה צריך להיות משולם 37,800 ₪ בלבד.

אולם, ההסתייגות היא במקרה שבו הפסקת ההלוואה תבוא ביוזמת התובעים, ואילו בנידוננו, הפסקת ההלוואה באה כתוצאה מהפרת ההסכם ע"י הנתבעת, הן בהעדר בטחונות והן בהפסקת תשלומי הריבית. במקרה כזה לא פרש בעל השטר

בפני הרב חיים והב אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב שלום חי מרחבי חב"ד

שתופחת הריבית הראשונית בסך 10%. זאת ועוד, הנתבעת לא העלתה טענה זו ומכאן שהנתבעת מסכימה לפרשנות. זאת ועוד, למעשה בתקופה נשואת התביעה החזיקה הנתבעת בקרן בעל כורחם של התובעים. רחוק מן הדעת שכוונת הצדדים בהסכם לקנוס את התובעים על מעשי הנתבעת.

חלות ההסכם והיתר העסקה בתקופת הפרת ההסכם - בתאריך 25.10.22 פנו התובעים לנתבעת בטענה שהסכם ההלוואה בטל ועל הנתבעת להשיב את הכסף מיידית. לדבריהם אולי ההסכם בטל ולא ניתן לחייב ריבית כלל לפחות מאותו זמן. כמו כן אחרי שפג ההסכם, התר העסקה בטל ולא יחול על התקופה שאחרי בקשת הביטול.

אמנם למעשה העסקה נמשכה מכח מעשי הנתבעת. הנתבעת הוסיפה להחזיק בכספים בע"כ של התובעים, וזאת לאותה מטרה הכתובה בהסכם, עבור ההשקעות בקבוצת א.. כך למעשה העסקה נמשכה בעל כורחם של התובעים.

דומה הדבר למקח טעות שגילה הלוקח את המום בעודו בדרך, שמותר ללוקח להשתמש בחפץ עד הגיעו למקומו ועדיין יוכל לבטל המקח מדין מקח טעות (פת"ש חו"מ סי' רלב ס"ק א בשם אורחות משפט). גם כאן התובעים היו מעוניינים לסיים את העסקה מיידית אלא שנכפה עליהם המשך העסקה בעל כורחם. כל זמן שהעסקה נמשכת, כל תנאיה ע"פ ההסכם עומדים בעינם.

7. **השלמת ריבית מהתקופה הראשונה** - התובעים דורשים 36,000 ₪ בגין החסרים בריבית מהתקופה הראשונה להסכם. הנתבעת לא טענה דבר כנגד תביעה זו. התביעה מתקבלת.

8. **עוגמת נפש** - התובעים טוענים שנגרמה להם עוגמת נפש רבה בגים עיכוב כספים ע"י הנתבעת. התובעים דורשים בגין עוגמת הנפש, פיצוי בסך 50,000 ₪. אמנם אין כלים הלכתיים לחייב מעיקר הדין בגין עוגמת נפש ולא ניתן לחייב על תביעה זו.

9. **הוצאות משפט** - בגין הוצאות דרשו התובעים 125,417 ₪. התובעים הציגו כרטסת שעות עבודה בה מפורט מה נעשה בכל שעה, ובה הגיעו לסכום גבוה יותר- 132,972.2 ₪. עוד צרפו התובעים כרטסת תשלומים של התובעים ובה הסכום שצינו בתביעתם. לא ניתן הסבר להבדלי הסכומים.

הוצאות הערכאות - במישור העקרוני, על הוצאות התובעים בערכאות בתהליך הוצאת צו העיקול, לא ניתן לחייב בהוצאות, ע"י חו"מ סי' יד ס"ה. לדעת הרשב"א הוצאות אלו הן בגדר גרמא בעלמא, אא"כ קיבל התובע בערכאות התר מבית הדין לתביעתו קודם התביעה. למעשה לא ניתן לחייב על הוצאה זו.

ת.מ. 342-11-22

תאריך: ח' סיון תשפ"ה 04/06/25

בפני הרב חיים והב אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב שלום חי מרחבי חב"ד

הוצאות תביעת הריבית - בנושא הריבית היו מספר נושאים לדון ונצרך לזה הליך משפטי הלכתי. במקום בו נצרך דיון ע"פ ההלכה, כל צד משלם את הוצאותיו.

הוצאות הליך תביעת הקרן - לגבי תביעת הקרן הכרעת בית הדין היא שגם כאן הועלו טענות שונות והדיון היה נצרך. לכן לא מחייבים את עיקר ההוצאות. אמנם בית הדין מבקר את התנהלות הנתבעת בקביעת דיונים להבאת עדים שעה שהנתבעת לא עשתה שום צעד ממשי לקדם את הבאת העדים וכן דרכים נוספות למשיכת התיק מעבר לצורך, אך הלכתית לא ניתן לחייב הוצאות על עצם ההתעכבות ורא' להלן. הכרעה זו ניתנה בדעת רוב.

הוצאות ביטול דיונים היו דיונים שבוטלו בהתרעה בלתי מספקת ולאחר שהוצאו הוצאות על הכנת הדיון וכפי שמופיע בכרטסת. לכן, בית הדין מחייב הוצאות משפט בסך 5,000 ₪ לפני מע"מ.

העדר חשבוניות - הנתבעת טענה טענת פטור, שלא הוצגו חשבוניות לחיוב ההוצאות. אמנם הייצוג של התובעים מתאים לאופי התיק וסכומי החיוב מתאימים גם הם לתיק ולתהליכים שהתנהלו בו. בפרט להכרעת בית הדין לסכום הוצאות של 5,000 ₪ בלבד, ודאי שניתן לחייב סכום זה.

10. ולסיכום:

- א. הנתבעת 1 תשלם לתובעים את דמי הריבית בסך 110,000 ₪.
- ב. הנתבעת 1 תשלם לתובעים את הפרשי הריבית מהתקופה הראשונה בסך 36,000 ₪.
- ג. הנתבעת 1 תשלם לתובעים הוצאות משפט בסך 5,000 בתוספת מע"מ.
- ד. שאר התביעות נדחות

ובזאת באנו על החתום:

הרב שלום חי מרחבי

הרב חיים קובלר

הרב חיים והב- אב"ד

בית דין לדיני ממונות - הליכות עם ישראל

ת.מ. 342-11-22

תאריך: ח' סיון תשפ"ה 04/06/25

בפני הרב חיים והב אב"ד, הרב חיים קובלר חב"ד, הרב שלום חי מרחבי חב"ד